

Saksprotokoll - Utvalg for miljø, plan og ressurs - 25.06.2014 - sak 75/14

Voting: Enstemmig vedtatt (10-0)

Vedtak:

Rana kommune kan ikke anbefale en utbygging av Leirdalselva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftledninger som omsøkt i søknad datert 29.01.2014. Hovedbegrunnelsen for dette er den lokale samlede belastningen for området og vassdraget på naturmiljø, friluftsliv og landskap. Om de øvrige kraftverkene i vassdraget blir realisert (Øvre - og Nedre Leiråga), vil vi få en samlet utbygging i vassdraget som overstiger grensen for hva som kan behandles som småkraftverk (1 – 10 MW).

Dersom det skulle blir gitt konsesjon til det omsøkte tiltak, ber Rana kommune om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Rana kommune anmoder forøvrig om at NVE da vurderer følgende:

- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Prosjekter må vurderes samkjørt tidsmessig/planmessig ved å samtidig legge ned rør for Øvre Leiråga kraftverk og Leirdalselva kraftverk i samme grøft – alternativt at deler av eventuell rørkapasiteten for Øvre Leiråga kraftverk også benyttes for Leirdalselva kraftverk.
- Berørt vassdrag må få tilstrekkelig minste vannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10. Minste vannføringen må tilpasses vassdraget og ikke legges på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.
- Innsyn på grunn av nærhet til vei nødvendig gjør at det må vektlegges høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning i utformingen av kraftstasjonen.
- Rana kommune ber NVE om å vurdere samlet belastning for Glomådeltaet som har status som Ramsar-område.

Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Leirdalselva kraftverk - høring av konsesjonssøknad

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for miljø, plan og ressurs	75/14	25.06.2014

Rådmannens innstilling

Rana kommune kan ikke anbefale en utbygging av Leirdalselva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftledninger som omsøkt i søknad datert 29.01.2014. Hovedbegrunnelsen for dette er den lokale samlede belastningen for området og vassdraget på naturmiljø, friluftsliv og landskap. Om de øvrige kraftverkene i vassdraget blir realisert (Øvre - og Nedre Leiråga), vil vi få en samlet utbygging i vassdraget som overstiger grensen for hva som kan behandles som småkraftverk (1 – 10 MW).

Dersom det skulle blir gitt konsesjon til det omsøkte tiltak, ber Rana kommune om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Rana kommune anmoder forøvrig om at NVE da vurderer følgende:

- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Prosjekter må vurderes samkjørt tidsmessig/planmessig ved å samtidig legge ned rør for Øvre Leiråga kraftverk og Leirdalselva kraftverk i samme grøft – alternativt at deler av eventuell rørkapasiteten for Øvre Leiråga kraftverk også benyttes for Leirdalselva kraftverk.
- Berørt vassdrag må få tilstrekkelig minstevannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10. Minstevannføringen må tilpasses vassdraget og ikke legges på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.
- Innsyn på grunn av nærhet til vei nødvendiggjør at det må vektlegges høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning i utformingen av kraftstasjonen.
- Rana kommune ber NVE om å vurdere samlet belastning for Glomådeltaet som har status som Ramsar-område.

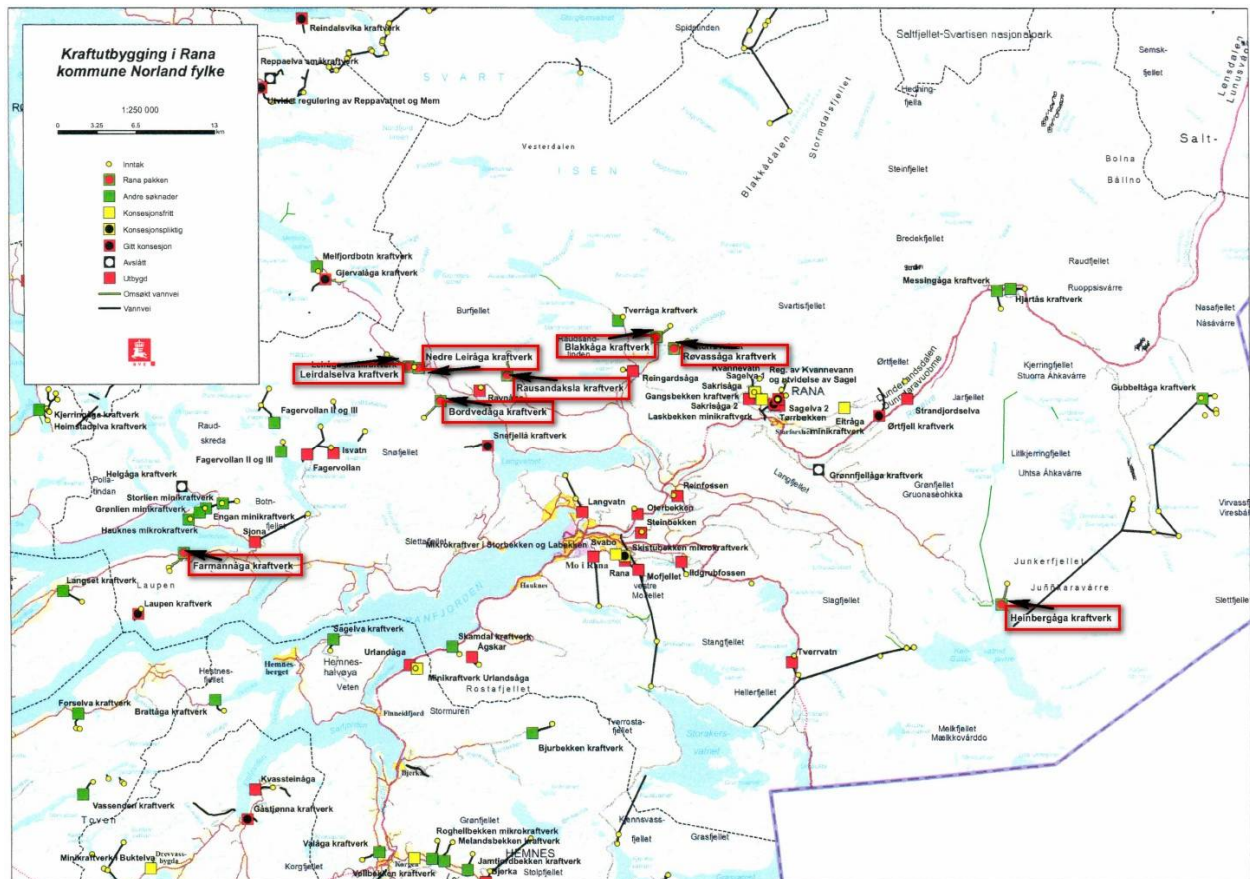
Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Rådmannen i Rana, den 5. juni 2014

Saksopplysninger

Søknader

NVE har mottatt søknader fra flere søkere om tillatelse til å bygge 8 småkraftverk i Rana kommune («Ranapakken»). Disse har NVE nå sendt ut på høring samtidig. NVE ønsker i utgangspunktet at høringsinstansene vurderer hver sak for seg. De 8 aktuelle sakene er kraftverk i; Heinbergåga, Farmannåga, Rausandaksla, Røvassåga, Nedre Leiråga, **Leirdalselva**, Bordvedåga og Blakkåga.

Med unntak av Farmannåga drenerer alle de omsøkte vannkraftverkene til Ranavassdraget eller Bjerka/Plura-vassdraget. Ingen av tiltakene vil medføre en endret vannføring i vassdragene.

Administrasjonens innledende kommentar

Dersom de 8 kraftverkene bygges slik som omsøkt vil det medføre en total produksjonsøkning på ca. 110 GWh som mesteparten vil bli produsert i sommersesongen. Rana kommune og Nordland fylke har imidlertid et stort kraftoverskudd. Det konstateres at de 8 omsøkte kraftverkene ikke er nødvendig for å dekke et lokalt eller regionalt behov for fornybar energi. Økt produksjon av fornybar energi er likevel positivt, noe som er i tråd med regionale og nasjonale mål. Fornybar energi vil kunne bidra til å fortrenge ikke fornybar energi.

Norge har også forpliktet seg gjennom Ramsar-konvensjonen (egentlig *Konvensjonen om våtmarker av internasjonal betydning, særlig som fuglehabitat*) som er en internasjonal avtale for bevaring og bærekraftig bruk av våtmarker. Formålet er å begrense tap av våtmarker og bremse

det økende presset på våtmarksområder. Konvensjonen skal utbre kunnskapen om våtmarkenes økologiske betydning og deres betydning for forskning og rekreasjon.

I vestenden av Langvatnet har vi et slikt område; **Glomådeltaet fikk status som Ramsar-område i 2010.** I området rundt Glomådeltaet har vi søknader om fire nye småkraftverk; Nedre Leiråga, Leirdalselva, Bordvedåga og Rausandaksla. I tillegg er det gitt konsesjon til Øvre Leiråga (ikke bygd) og Ravnåga (ferdig bygd).

Vi ber NVE om å vurdere samlet belastning for Ramsar-området når det skal vurderes konsesjon for Leiråga, Leirdalselva, Bordvedåga og Rausandaksla. Samtlige vannforekomster ligger i nedslagsfeltet til deltaområdet. Fra før er vannføringen redusert i Glomåga og Trolldalselva gjennom overføring av vann til Svartisen og Fagervollan kraftverk.

Når det gjelder prosjektenes lokale og regionale verdi av inntektsskatt og overskuddsskatt ser vi at dette er vanskelig for oss å vurdere. Dette kan variere fra år til år og avhenger av de ansattes skattekommuner og plassering av de forskjellige selskapenes hovedkontor. Gjennomgående er Rana kommune opptatt av at konsesjonsmyndigheten (NVE) vurderer de omsøkte tiltakene etter Naturmangfoldloven. Sentralt er å vurdere om de negative konsekvensene for naturmangfoldet samlet sett er større enn summen av de negative konsekvensene av hvert enkelt tiltak.

Forøvrig nevnes at 8 småkraftsøknader omfatter et relativt omfattende søknadsmateriale som skal gjennomgås. Av kapasitetsårsaker har administrasjonen i forbindelse med denne søknadspakken ikke greid å overholde uttalelsesfristen til NVE som var 30.05.2014. Rana kommune har derfor mistet en eventuell innsigelsesrett hvis dette kunne være et aktuelt utfall i noen av disse foreliggende søknader. NVE er varslet om forsinkelsen og vi forutsetter at NVE i sin vurdering av konsesjonssakene også tar med Rana kommune sin uttalelse som her kommer en måned forsinket.

Søknad Leirdalselva kraftverk

Tiltakshaver/søker er MiljøKraft Nordland AS. Konsernet består av selskapene MiljøEnergi Nordland AS, MiljøKraft Industri AS, Ørtvatn Kraftverk AS og Leiråga Kraftverk AS. I tillegg eier konsennet 20% av Nordnorsk Småkraft AS, og er i ferd med å utvikle MiljøKraft Hattfjelldal AS. Fallrettsavtale er inngått mellom Statskog og Miljøkraft Nordland AS.

Leirdalselva kraftverk vil utnytte et fall på 180 m i mellom inntak på kote 262 i Leirdalselva og en kraftstasjon på kote 82 i Leiråga. Leirdalselva løper sammen med Leiråga fra ca. kote 165. Fra inntaket er det planlagt 2100 m nedgravd rør ned til kraftstasjonen. Det blir ingen nye permanente veier. Middelvannføring er 0,93 m³/s og det søkes om maksimal slukeevne i kraftverket på m³/s. **Kraftverket vil ha en installert effekt på 3 MW og årlig middelproduksjon er beregnet til 8 – 9 GWh.** Søker planlegger å slippe en minstevannføring på 230 l/s om sommeren og 20 l/s på vinteren.

Det søkes om konsesjon etter følgende regelverk:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:
 - å bygge Leirdalselva kraftverk i Leiråga mellom ca. kote 262 og 82.
2. Etter energiloven om tillatelse til:
 - bygging og drift av nedre Leirdalselva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

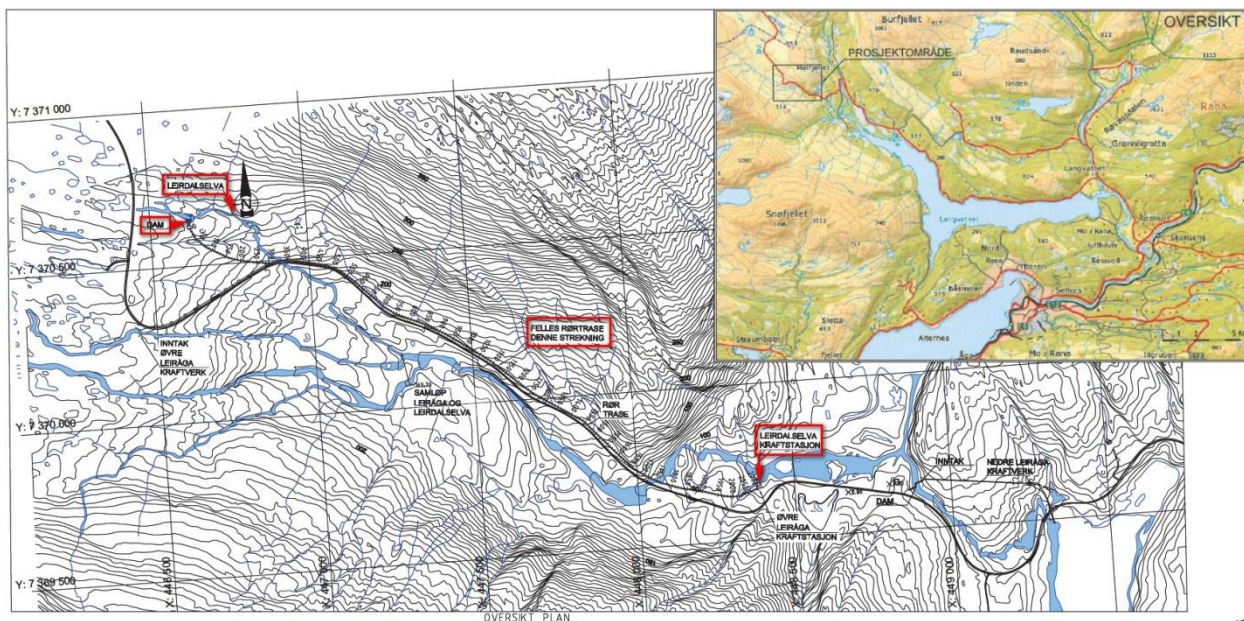

FIG: Oversikt plan

Behandling

Søknaden er oversendt Rana kommune som høringspart og vertskommune. NVE har hjemmel til å gi tillatelse i saken som gjelder utbygging av småkraftverk (inntil 10 MW), og andre vassdragstiltak.

Uttalelser i saker etter vannressursloven er for Rana kommune sitt vedkommende delegert til Miljø-, plan- og ressursutvalget.

Hoveddata for Leirdalselva kraftverk

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørsfelt	km ²	10,95
Midlere årlig tilsig	mill.m ³ /år	29,3
Spesifikk avrenning (1973-2011)	l/s/km ²	85,02
Middelvannføring	m ³ /s	0,93
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,022
Minste tilgjengelige tilsig	m ³ /s	0,006
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,231
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,019
Rest middelvannføring v/stasjon*	m ³ /s	0,630
KRAFTVERK		
Inntak kote	m.o.h.	262
Magasinvolum	m ³	0
Utløp kote	moh.	82
Lengde på berørt elvestrekning I Leirdalselva	m	880
Lengde på berørt elvestrekning I Leiråga	m	1420
Brutto fallhøyde	m	180

Midlertidig energiekvivalent	kWh/m ³	0,404
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,0
Slukeevne, min	m ³ /s	0,2
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	230
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	20
Tilløpsrør, tverrsnitt	mm	1100
Tilløpsrør lengde	m	2100
Installert effekt, maks	MW	3,0
Bruktid	timer/år	3080
REGULERING (ikke magasin)		
Inntaksbasseng volum	m ³	250
HRV	moh.	262
LRV	moh.	261,5
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10-30/4)	GWh	1,5
Produksjon, sommer (1/5-30/9)	GWh	7,1
Produksjon, årlig middel**	GWh	8,6
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad (2013)	mill kr	33,6
Utbyggingspris	NOK/kWh	3,93
ELEKTRISK		
Generator ytelse	MVA	3,5
Generator spenning	kV	6
Transformator ytelse	MVA	3,5
Transformator spenning	kV/kV	6/22
Kraftlinjer/kabler	m	20
Kraftlinje nominell spenning	kV	22

* Restfeltets middelvannføring like oppstrøms Øvre Leiråga og Leirdalselva kraftstasjoner

** Netto produksjon der foreslått minstevannføring er fratrasket

Beskrivelse av tiltaket

Inntak

Det sprenges en kort kanal i det flate terrenget sydøst fra elva ved damstedet. Kanalen føres 40-50 m mot inntaket der det anlegges varegring og stengeanordning med et lite lukehus.

Vannvei

Det legges primært eget rør fra inntaket til kraftstasjonen (2100 m). Sprengingsmasser fra inntakskanalen benyttes til å fylle over en trang grøft ved inntaket slik at røret kan legges i fyllingen og dekkes over. Videre mot Melfjordveien legges røret ca. 200 m i grøft med overfylling og dekkes over. Langs Melfjordveien vil røret følge samme grøftrase som planlagt rørtrase for Øvre Leiråga kraftverk som fikk konsesjon i desember 2008.

Kraftstasjon

Det avsettes plass for Leirdalelvas aggregat i samme kraftstasjonsbygning som skal bygges for Øvre Leiråga kraftverk. Derved benyttes samme bygning, adkomster, brytere og linjer. Alternativt er det mulig å lage et tilbygg på Øvre Leiråga kraftstasjon. De to kraftverkene kan dermed få felles kontrollrom og andre funksjoner. Arealbehov for egen frittstående bygning vil være ca. 60-70 m².

Massetak og deponi

I den grad det er behov for massetak, vil dette kunne hentes i nærliggende grustak på samme vis som for Øvre Leiråga kraftverk. Sprengingsmasser benyttes i fylling for rør eller deponeres permanent i grustaket og erstatter uttak av grus.

Veibygging

Det blir ingen nye permanente veier da Melfjordveien dekker de aller fleste veibehov. Bare en rørgrøft fra inntaket frem til veien vil kreve midlertidig adkomst, og denne vil følge rørtraseen ca. 200 m. Veibygging til kraftstasjonen er ikke påkrevd da dette allerede er en del av konsesjonsgitte Øvre Leiråga kraftverk.

Nettilknytning

Helgelandskraft AS er områdekonsesjonær. Det er ikke kapasitet på eksisterende nett i området. Tilknytningen planlegges gjort mot konsesjonsgitte produksjonsradial Leiråga-Strupen (denne produksjonsradial skal også tilknyttes tidligere konsesjoner gitt for småkraftverkene Øvre Leiråga og Sneffjellåga). Leirdalselva kraftverk vil i så fall tilknyttes denne linja.

Utbyggers vurdering av mulige virkninger og konfliktpotensial

Vannføringen vil som følge av en utbygging bli redusert på en ca. 2,3 km. lang strekning av Leirdalselva/Leiråga. Det er som tidligere nevnt gitt konsesjon på utbygging av Øvre Leiråga kraftverk. Nedstrøms samleløpet mellom Øvre Leiråga og Leirdalselva vil strekningen frem til kraftstasjonen (1420 m) bli påvirket av begge utbyggingene.

Dagens middelvannføring i berørt del av Leirdalselva nedenfor planlagt inntak er 0,93 m³/s. I snitt vil vannføringen bli redusert i den berørte delen av Leirdalselva fra 0,93 m³/s til 0,29 m³/s som tilsvarer en vannreduksjon på 68,8 %. I berørt del av samleløpet Leiråga/Leirdalselva kommer denne reduksjonen i m³ i tillegg til at middelvannføringen i Leiråga blir redusert med ca. 50 % hvis utbygging av konsesjonsgitte Øvre Leiråga kraftverk blir realisert.

Deler av rørtraseen vil være felles med Øvre Leiråga kraftverk. Inngrep i forbindelse med bygging av kraftverket vil være dam og inntaksbasseng i elva, rør fra inntak og fram til Melfjordveien, samt anleggsvei langs rørtrase. Redusert vannføring vil også kunne påvirke det biologiske mangfoldet.

Biologisk mangfold i området er undersøkt ved befaring og fiskeundersøkelser samt søk i eksterne kilder. Området er generelt næringsfattig og grunnlendt, og vurderes å ha liten verdi for naturtyper og flora. Rødlistede rovdyr benytter nærområdet, og fossefall hekker sannsynligvis ved elva, noe som gjør at området vurderes til å ha middels verdi for fugl og pattedyr. Verdien av elvestrekningen for fisk og ferskvannsorganismer er vurdert som liten. Et begrenset areal vil berøres av nedbygging og neddemming, og moser i elveløpet samt hekkende fossefall vil berøres av redusert vannføring. Samlet sett er kraftverkets konsekvens for biologisk mangfold vurdert som middels til liten negativ.

Som avbøtende tiltak foreslås at det slippes alminnelig minstevannføring i elveløpet, og at det tilrettelegges for fossefall med kunstige reirplasser. Usikkerhet i vurderingene er generelt lav, men noe høyere for fugl og pattedyr.

Samlet vurdering:

Tema	Konsekvens	Vurdert av søker/konsulent
Vanntemp., is og lokalklima	ubetydelig (0)	konsulent
Ras, flom og erosjon	ubetydelig (0)	konsulent
Ferskvannsressurser	ubetydelig (0)	konsulent
Grunnvann	ubetydelig (0)	konsulent
Rødlistarter	liten negativ (-)	konsulent
Terrestriks miljø	liten til middels negativ (-/--)	konsulent
Akvatisk miljø	ubetydelig (0) til liten negativ (-)	konsulent
Landskap og INON	ubetydelig (0)	konsulent
Kulturminner og kulturmiljø	ubetydelig (0)	konsulent
Reindrift	liten negativ (-)	konsulent
Jord- og skogressurser	ubetydelig (0)	konsulent
Brukerinteresser	liten negativ (-)	konsulent
Oppsummering	Liten negativ (-)	

Samfunnsmessige virkninger

Tiltaket kan gi økt aktivitet på kort og lang sikt. Med investeringen medfølger betydelig arbeid i anleggsfasen. Leirdalselva kraftverk inngår i en etablering av flere kraftverk i området. Disse vil drives mest mulig rasjonelt, men vil kunne gi en betydelig sysselsettingsverdi for fremtidig tilsyn og drift. Dette medfører skatteinntekter. Prosjektet er imidlertid ikke stort nok til å komme inn under regelen for grunnrenteskatt.

Vår vurdering

Kommuneplan / reguleringsplan

I gjeldende kommuneplans arealdel (Rana kommune, 2004) er det meste av tiltaksområdet avsatt til arealkategorien LNF-1. Leirdalselva er i planens bestemmelser inntatt som et vassdrag som kan vurderes å tillate slik utbygging etter nærmere kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold.

Rana kommunes småkraftrapport

På oppdrag fra Rana kommune er det utarbeidet en miljøvurdering av planlagte og potensielle mikro-, mini og småkraftprosjekter i kommunen (Multiconsult AS v/Kjetil Mork, 2009). Rapporten er ment å bidra til at Rana kommune får en samlet oversikt over småkraftpotensialet i kommunen. Den skal bedre kommunens forutsetninger for en langsiktig og god forvaltning av vassdragene og de miljøkvalitetene som finnes der. Følgende tema er gitt en vurdering i rapporten: landskap (inkl. kulturminner/kulturmiljøer), naturmiljø, friluftsliv/reiseliv og reindrift.

Leirdalselva faller inn under småkraftrapportens delområde 7 som har fått samlet verdivurdering middels (**). Tabellen under viser en samlet oppstilling av delområde 7.

Delfelt 7 – Trolldalen og Leirdalen	Landskap	Naturmiljø	Friluftsliv	Reindrift	TOTALT
Verdi	Stor/middels (***)	middels (**)	middels (**)	stor/middels (***)	middels (**)
Konfliktpotensial	høyt (---)	lavt (-)	middels/lavt (--/-)	middels (--)	middels (--)

Detaljer vedrørende rapportens delområde 7 følger denne saken som trykt bilag.

Naturverdi

Delområdets overordnede høye verdi og mulig konfliktpotensial hva landskap og kulturlandskap angår skyldes i hovedsak nærheten til Glomådeltaet landskapsvernområde m/fuglelivsfredning. Området som nå er oppgradert til Ramsar-område berører den aller nederste delen av Leiråga, men planlagt kraftstasjonsområde ligger utenom verneområdet.

Leirdalen og Trolldalen skaper en formmessig variasjon i området med tanke på at disse er et iøynefallende element i landskapet med sine elver og utgjør et blikkfang sett fra nedre del av Ravnåga.

Reindrift

Området nedenfor hører til Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt. Området brukes som vår- (kalvings land) og høstbeite. På grunn av kalvingsområder og parringsland vurderes influensområdet å ha stor verdi for reindriften.

Friluftsliv

Melfjellet er et mye brukt friluftsområde både sommer- og vinterstid. Området er verdsatt etter DN's verdifastsetting av viktige friluftsområder med verdien «VIKTIG». *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland (NFK-2010)* anbefaler at man er svært restriktiv i områder med denne verdien. Særlig når vannmiljøet er en viktig del av friluftslivsverdien.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

En eventuell utbygging vil føre til et mindre inngrep i INON 1 eller 2. Det er ikke gitt tallfesting av reduksjonene i søknaden. Det nærmeste inngrepsfrie området (sone 2) finnes 1,1 km nord for området. Vi anser imidlertid ikke reduksjon av INON i å være et sentralt tema i denne saken i og med at Øvre Leiråga kraftverk lengre opp i vassdraget er gitt konsesjon og således er tap av INON allerede akseptert og behandlet/vedtatt.

Vannmiljøet

Vanndirektivet representerer en mer økosystembasert forvaltning enn det vi er vant til og miljømålene er i større grad knyttet til biologiske parametere og funksjon av vannmiljøet enn de har vært tidligere. Vannforskriften (som gjennomfører Vanndirektivet i Norge) hjemler en forvaltningsplan for vannområde Ranfjorden hvor den omsøkte vannforekomsten ligger. Miljømålet er god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomsten.

Leirdalselva **har** i dag god økologiske tilstand (Kilde: Vann-nett). Det er imidlertid viktig å sette krav om minstevannsføring som ikke gir dårlig miljøtilstand i vannforekomsten. Et småkraftverk i Leiråga vil ikke redusere den økologiske tilstanden **om minstevannsføring er tilpasset vassdraget** og ikke lagt på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering. Om vinteren er vannføringen minimal, og tørrlegging av vassdraget utover naturlig periode vil ikke være i tråd med vilkårene i Vannforskriftens §12.

Vannføringen er anslått til å ha en **årsmiddelverdi** på ca 4,32 m³/s i samleløpet Leirdalselva/Leiråga. Denne vil i tillegg bli vesentlig redusert dersom Øvre Leiråga kraftverk som er gitt konsesjon blir realisert. Påvirkningen på ferskvannsorganismer på den berørte elvestrekningen vil dermed kunne bli stor og negativ.

Vedtaksmyndighet?

Vi er kritisk til at vassdraget vil bli utnyttet i så omfattende grad som det vil bli dersom det blir gitt konsesjon til begge de omsøkte kraftverkene i tillegg til allerede konsesjonsgitte Øvre Leiråga. (Øvre Leiråga - 7,8 MW, Nedre Leiråga - 3,0 MW og Leirdalselva – 3,0 MW). Tilsammen gir dette et samlet kraftuttak i vassdraget på 13,8 MW hvorav Øvre Leiråga og Leirdalselva alene vil ta ut 10,8 MW fra samme berørte elvestreng, og til og med blir kraftstasjonene vegg i vegg. Alle tillatelser til kraftutbygging etter vannressursloven som er mindre enn 10 MW gis av NVE. Kraftverk med installasjon større enn 10 MW skal forelegges Olje- og energidepartementet (OED) som skal forberede saken for regjeringen som eventuelt fatter vedtak om utbygging i form av en kongelig resolusjon.

Fylkesmannen / Fylkestinget

Til orientering har **Fylkesmannen** uttalt i brev av 22.05.2014 at Leirdalselva kraftverk er vurdert å være et prosjekt med moderat konfliktgrad.

Fylkestinget anbefaler NVE å gi tillatelse til bygging av Leirdalselva kraftverk i sak 86/2014 i møte den 02.06.2014. Dette forutsatt at tiltaket ikke påvirker rødlistede arter og reindrift negativt, samt at det slippes tilstrekkelig minstevannføring.

Konklusjon

I berørt del av samleløpet Leiråga/Leirdalselva kommer vannreduksjonen som følge av dette prosjektet i tillegg til at middelvannføringen i Leiråga blir redusert med ca. 50 % hvis utbygging av konsesjonsgitte Øvre Leiråga kraftverk blir realisert. Denne delen av vassdraget er gjennomgående eksponert og et blikkfang for store deler av området. Den berørte elvestrekningen er delvis godt synlig fra Melfjordveien som også er mye brukt som utgangspunkt for turer og turisme på Melfjellet, Høgtuvaområdet samt i Melfjorden. Verdifastsatt som «Viktig friluftsområde».

Konsesjon for Øvre Leiråga er gitt. Rana kommune er innstilt på en anbefaling av at samme vann brukes om igjen ved at det gis konsesjon for Nedre Leiråga kraftverk lengre ned i samme vassdrag. Da mener vi at maksimal belastning for vassdraget er nådd og vil ikke foreslå ytterligere vannreduksjon i sideelver som kommer inn i Leiråga mellom disse prosjektene.

Rana kommune kan ikke anbefale en utbygging av Leirdalselva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftledninger som omsøkt i søknad datert 29.01.2014. Hovedbegrunnelsen for dette er at den lokalt store samlede belastningen på naturmiljøet forutsatt at de øvrige kraftverkene i vassdraget blir realisert (Øvre - og Nedre Leiråga).

Skulle NVE derimot gi konsesjon forslås det at Rana kommune anmoder om at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12. Dette innebærer følgende:

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. *(økosystemtilnærming og samlet belastning)*

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. *(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)*

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. *(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)*

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Videre må det settes søkelys på følgende:

- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Berørt vassdrag må ha tilstrekkelig minstevannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10. Minstevannføringen må tilpasses vassdraget og ikke legges på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.
- Rana kommune ber NVE om å vurdere samlet belastning for Glomådeltaet som har status som Ramsar-område.
- Grunnet nærhet til vei og dermed innsyn, - må det vektlegges høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning i utformingen av kraftstasjonen.

Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Konklusjonen er inntatt i rådmannens forslag til innstilling.

Rana kommune, teknisk avdeling den 5. juni 2014

Sverre Selfors
teknisk sjef

Dag-Arnfinn Nilsen
saksbehandler

Hilde Sofie Hansen
Miljøvernssjef

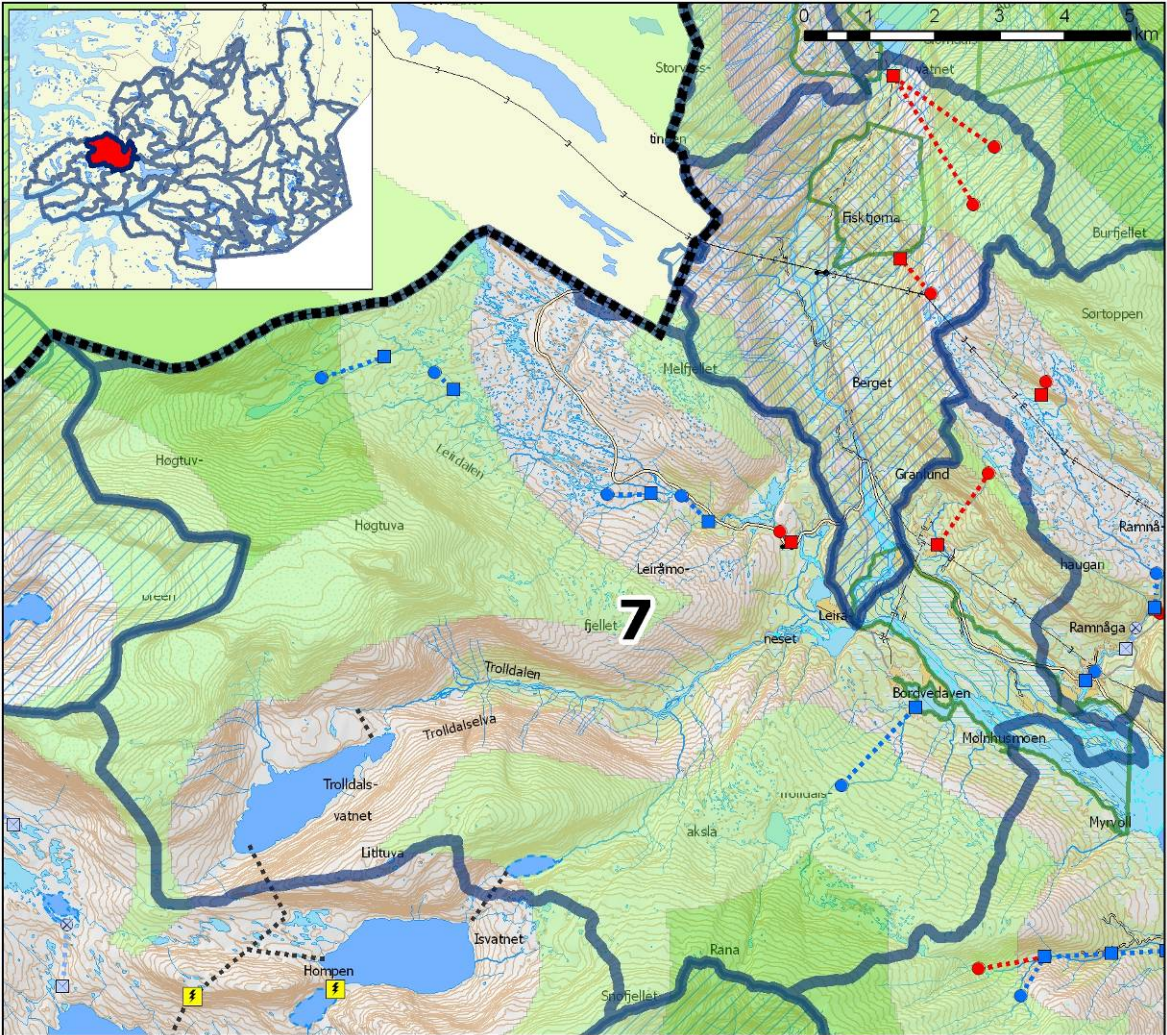
Trykte vedlegg:

- Miljøfaglig vurdering delfelt 7
- Bilder fra prosjektområdet

Utrykte vedlegg:

- Link til konsesjonssøknad datert 29.01.2014:

<http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Konsesjonssaker/Vannkraft/?soknad=6961&type=11>

Delfelt nr:	7	Navn:	Trolldalen og Leirdalen
Regime:	156.CCA0, 156.CCAZ, 156.CC0, 156.CCB og 156.CCC		
Kartutsnitt delfelt			
			
Planstatus			
Kommuneplan: Stort sett LNF-sone ,1 hvor spredt bebyggelse ikke tillates. LNF-sone 2 i området Leiråneset – Vardfjelljønna. Deltaområde ved utløpet av Glomdalselva er avsatt som Naturområde. Vassdragsvern: Delfeltet er ikke vernet i medhold av Verneplan I-IV. Områdevern: Glomådeltaet er vernet som landskapsvernområde med tilhørende fuglelivsfredning (1997). Landskapsregion: Høyere liggende deler av delfeltet ligger innenfor landskapsregion 36.6 Høgfjellet i Nordland og Troms, underregion Høgtuva. Lavereliggende deler: 33.6 Innlandsbygdene i Nordland, underregion Indre Rana. INON: 42% av delfeltet ligger i INON sone 2, mens 12% ligger i INON sone 1. Det er ingen villmarkspregede naturområder igjen i dette delfeltet. De inngrepsfrie områdene finner man i hovedsak i høyere liggende områder, dvs. nord for Trolldalsvatnet / vest for Leirådal, samt i fjellområdet sør for Trolldalen. Kraftutbygging: NVEs ressurskartlegging har påvist til sammen syv mulige småkraftprosjekter i dette delfeltet. Fem av disse har en foreløpig utbyggingspris på under 3 kr/KWh, og ligger i Leiråga (fire prosjekter) og Bordvedåga. To mulige prosjekter med en utbyggingspris på 3-5 kr/KWh ligger henholdsvis i nedre del av Leiråga og i Sagbekken.			
Områdebeskrivelse og verddivurdering			
Natur- og kulturlandskap Delfeltet omfatter vestsida av utløpspartiet til Glomåga. Deler av det spennende deltaområdet inngår i delfeltet, og Glomågas løp gjennom disse mektige elveavsetningene gir opphav til spesielle miljøer, både geologisk, botanisk og visuelt. Deltaområdet huser dessuten et variert fugleliv. Trolldalen skjærer seg skarpt inn i sida og åpner for et tydelig U-formet dalføre, skogkledd og med Trolldalselva sentralt i rommet. Granskogen dekker store deler av delfeltet, men lauvinnblandingen er stedvis omfattende. I deltaområdet finnes en del gråor foruten bjørk, selje og andre vierarter. Furua opptrer sporadisk på de skrinneste partiene. Leiråga som faller ned mot Glomåga rett ovenfor deltaområdet, er svært tydelig			Stor/Middels verdi (***/**)

eksponert innenfor delfeltet. Fosser og stryk gjennom et løp med lite løsmasser gjør at elva blir et iøynefallende element i landskapet over hele strekningen fra Melfjellet og ned til utløpet. Vann er for øvrig karakterdannende i snaufjellet omkring Melfjellet og sør og vest for dette. Litt jordbruksmark finnes omkring utløpet av Glomåga. Vegen til Melfjord skjærer gjennom delfeltet, men ellers er det lite tekniske inngrep her. Det er ikke gjort arkeologiske registreringer innenfor delfeltet. Trolldalen skaper en formmessig variasjon av stor skala. Kontrastene mellom den brepåvirkede Glomåga, frodig lauvskog og vide sandbanker setter en karakter til landskapet. I noe mindre skala er det særlig Leiråga som representerer inntryksstyrke innenfor delfeltet. <i>Delfeltet tilordnes evalueringsklasse A2.</i>	
Naturmiljø og verneinteresser Delområdet ligger i overgangen mellom klart og svakt oseanisk vegetasjonsseksjon. Gneis dominerer i de to dalførene, mens det er glimmerskifer og et bredt kalksteinsbånd på nordsida av deltaet. I og rundt Glomådeltaet er det ganske tykke løsmasser, mens det er til dels mye bart berg oppe på fjellet rundt dalførene. Det er mye snaufjell, ikke bare lavalpint, men også mellom- til høyalpint (inkludert breer) tilknyttet de to dalførene. Nede i Trolldalen, nederst i Leirdalen og i og rundt deltaet er det mest skog. Trolldalen og lia på nordsiden av deltaet har mye granskog, mens det er mer furu i nedre del av Leirdalen og i lia sørøstover fra Trolldalen. Lauvskog dominerer i deltaet. Det er enkelte varmekjære innslag i skogen på nordsiden av deltaet. Det finnes litt kulturmark i området, dels i bruk og dels gjengroende. Tilknyttet Glomådeltaet er det en del myr (primært fattigmyr), grunne tjern og sumpområder. I tillegg er det mye småvann på snaufjellet i øvre deler av Leiråga sitt nedbørfelt. Skogen i området ser i begrenset grad ut til å ha blitt utnyttet i nyere tid, og det er en del ganske gammel barskog, både i og rundt Trolldalen og i lia nord for deltaet. Vegetasjonen i og rundt Trolldalen og Leirdalen virker gjennomgående fattig (trolig mye blåbærgranskog, samt furukledt fuktskog), mens det er rikere skog på nordsida av deltaet (høgstaudeskog m.v., trolig dels med kalkpreg). I deltaet er det bl.a. noe høgstaudeskog, men også fattigere skogtyper. To verdifulle naturtyper er kjent (gammel barskog i Trolldalen, samt Glomådeltaet). Ingen rødlistearter (unntatt virveldyr) er kjent. Potensialet for flere verdifulle miljøer og rødlistearter er til stede. På nordsiden av deltaet er det potensial for varmekjær og/eller kalkrik skog, kanskje også gammel barskog. I lia sørøst for Trolldalen er det potensial for gammel furuskog. Samlet gis området middels verdi. Verdiene varierer en god del, med dels kalkrik skog i nord, gammelskog i sør og flommarker i deltaet.	<i>Middels verdi (**)</i>
Friluftsliv og reiseliv Høgtuva (1 268 m.o.h.) er en "topptur" og mål for mange. De fleste bestiger Høgtuva fra Leirågbua via Leiråmofjellet (før veien over Melfjellet åpnes om våren) eller Leirdalsvatnet (når veien er åpen). Det går også en topptur fra parkeringsplass nesten på toppen av Melfjellet i østlig retning til Vardfjellet (533 m.o.h.). Store deler av delområdet er statsgrunn, men de nordøstlige deler av området (Leirdalen – Trolldalen) er privateid. Det er fiskemuligheter i vatna/elvene i delområdet og på statsgrunn er det organisert småviltjakt.	<i>Middels verdi (**)</i>
Reindrift Strekningen vestover fra Trolldalsvatnet, ned Trolldalen og sørover i lia over Mølningsmoen benyttes av Hestmann-Strandtindene reinbeitedistrikt som vårbeiter (kalvingsland). Innenfor delområdet disponerer reinbeitedistriktet arealene vest for Leirdalen - Trolldalsaksla som høst- og høstvinterbeiter. Det går flere trekk og flyttleier gjennom delområdet bl.a. ned Trolldalen og ved utløpet av Trolldalen. Det er særdeles viktig at simlene ikke forstyrres i kalvingsperioden. Det er viktig for reinbeitedistriktet å unngå forstyrrelser når reinen skal flyttes til nye beiteområder.	<i>Stor/Middels verdi (***)</i>
Konfliktpotensial	
Natur- og kulturlandskap Det knytter seg vesentlige konflikter til en eventuell utbygging i Leiråga. Elva er gjennomgående eksponert og et blikkfang for store deler av delfeltet. Også Bordvedåga renner eksponert og utgjør et blikkfang for bilister og beboere langs nedre del av Ravnåga.	<i>Høyt konfliktnivå (---)</i>
Naturmiljø og verneinteresser Konfliktpotensial i forhold til vassdragsutbygging vurderes som relativt lavt, men anleggsvirksomhet kan forringe verdier knyttet til gammelskog bl.a. i og sørøst for Trolldalen.	<i>Lavt konfliktnivå (-)</i>
Friluftsliv og reiseliv Tekniske inngrep som er synlige fra veien over Melfjellet kan ha negative effekter på friluftslivet, men mye av aktivitetene i delområdet er rettet mot toppturer i retning Høgtuva.	<i>Middels/Lavt konfliktnivå (--/-)</i>

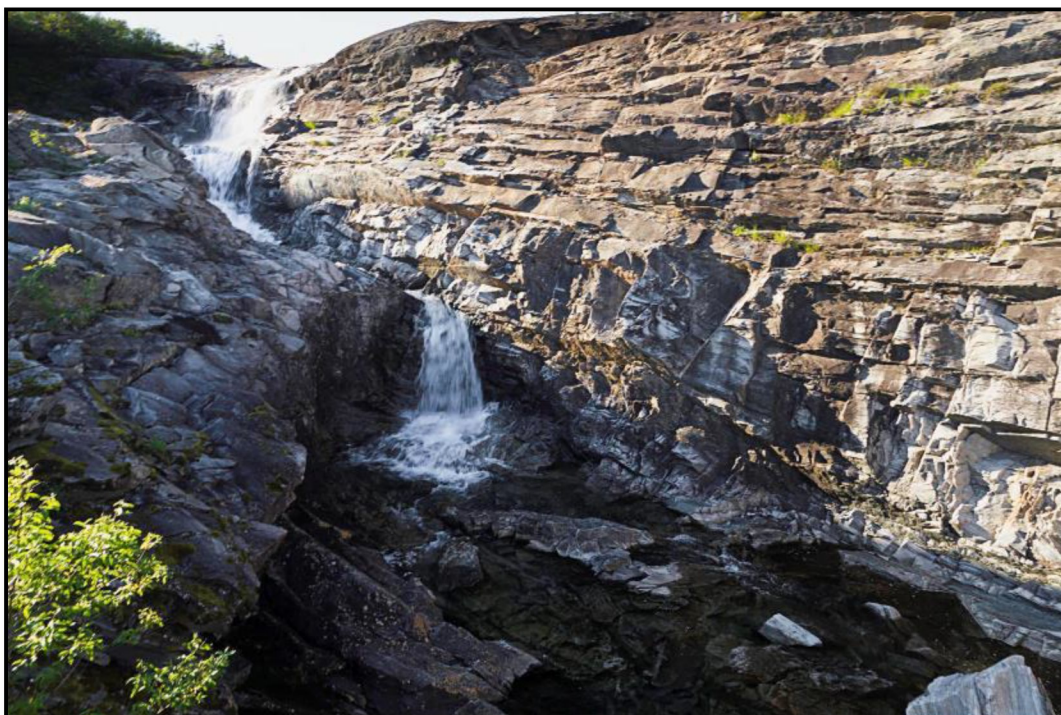
Figur 3-6. Ca 130 m oppstrøms det planlagte inntaket for kraftverket krysser elva riksveien. Kulverten under veien er et godt eksempel på hvordan du kan bygge et vandringshinder for fisk. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.

Figur 3-7. Leiråga nedstrøms det planlagte inntaket for kraftverket der det blant annet ble foretatt et fiske med elektrisk fiskeapparat. I dette området var elva stilleflytende, grunn og med et bunnsstrat dominert av bart fjell, blokk og stein. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.

Figur 3-8. I nedre del av elvestrekningen økte fallet og dermed strømhastigheten. Bunnsubstrat her besto hovedsakelig av bart fjell. Dette er området der det planlagte inntaket er ment å ligge. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.

Figur 3-9. Ca 290 m nedstrøms det planlagte inntaket for kraftverket endte den øvre elvestrekningen i en liten foss som stopper eventuell vandring av fisk oppover vassdraget. Bildet er tatt fra riksveien der den krysser elva av Finn Gravem 16.08.2012, SWECO.

Figur 4-10. Elvestrekningen mellom der elva krysser riksveien og ned til samløp med elva som blir fraført fra inntaket som ligger i syd var svært karrig. Bunnsubstrat var dominert av bart fjell og stedvis høy strømhastighet. Området i seg selv representerer et vandringshinder for fisk. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.

Elvestrekningen nedstrøms det planlagte utløpet for kraftverket er forholdsvis grundig undersøkt i forbindelse med småkraftverkplanene i nedre del av Leiråga (Finne og Gravem 2012). Rett nedstrøms det planlagte kraftverket for øvre Leiråga er elva stilleflytende, forholdsvis dyp og bunnsubstratet var dominert av grus som er godt egnet til gyting (Figur 4-11).

Figur 3-11. Leiråga nedstrøms det planlagte utslippet for kraftverket og oppstrøms samløp med elva som renner ut fra Vardfjelltjønnna. I dette området var elva stilleflytende, forholdsvis dyp og med et bunnsubstrat dominert av grus. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.